

**UTMARKSDOMSTOLEN FOR FINNMARK
FINNMÁRKKU MEAHCCEDUOPMOSTUOLLU**

Årsmelding 2019
Jahkedieđáhus 2019

Utmarksdomstolen
for Finnmark

Finnmárkku
meahcceduopmostuollu

Innledning

Utmarksdomstolen for Finnmark er etter Lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke av 17. juni 2005 nr. 85 etablert som en særdomstol som skal behandle de tvister om rettigheter som måtte oppstå etter at Finnmarkskommisjonen har utredet rettighetsforholdene i et felt. Domstolen er bemannet med en leder, en nestleder, tre faste medlemmer og to varamedlemmer. Domstolens medlemmer er konstituert som embetsmenn uten noen nærmere tidsavgrensning, og konstitusjonen gjelder inntil domstolen har slutført sitt oppdrag.

Utmarksdomstolen for Finnmark består av følgende medlemmer og varamedlemmer:

- lagdommer Nils Asbjørn Engstad, leder
- sorenskriver Marit Nervik, nestleder
- advokat Benny Solheim, medlem
- seniorforsker Jan Åge Riseth, medlem
- arkeolog/gårdbruker Kjersti Schanche, medlem
- lagdommer Susann Funderud Skogvang, varamedlem
- virksomhetsleder Charles Hansen, varamedlem

Utmarksdomstolen for Finnmark er samlokalisert med Hålogaland lagmannsrett i Tromsø. Dommerne i utmarksdomstolen utfører sitt arbeid for domstolen i tillegg til sine ordinære arbeidsforhold andre steder.

Álgosátni

Riektedilliid eatnamiid ja luondduvalljodagaid hálddašeami láhka Finnmárkku fylkkas ásahuvvon geassemánu 17.b.2005 nr.85 vuođu lea Finnmárkku meahcceduopmostuollu ásahuvvon sierraduopmostuollun mii galgá meannudit vuoigatvuođa riidduide mat čuožžilit maŋŋágo Finnmárkokommišuvdna lea čielggadan dihto guovllu vuoigatvuođadili. Dupmostuolus lea okta jodiheaddji, okta nubbijodiheaddji, golbma fásta miellahtu ja guokte várremiellahttu. Duopmostuolu miellahttot konstituerejuvvojit ámmátolmmožin áigeráddjehusa haga, ja konstitueren doaibmá dassái go duopmostuollu lea loahpahan iežas barggu.

Finnmárkku meahcceduopmostuolus leat čuovvovaččat miellahtton ja várremielláhtton:

- lágaduopmár Nils Asbjørn Engstad, jodiheaddji
- sundi Marit Nervik, nubbijodiheaddji
- advokáhta Benny Solheim, miellahttu
- seniordutki Jan Åge Riseth, miellahttu
- arkeologa/eanadoalli Kjersti Schanche, miellahttu
- lágaduopmár Susann Funderud Skogvang, várremielláhttu
- doaibmajodiheaddji Charles Hansen, várremielláhttu

Finnmárkku meahcceduopmostuolus lea kantuvrasadji ovttas Hålogalánda lágamánnerivttiin Tromssas. Meahcceduopmostuolu duopmárat barget duopmostuolus lassin iežaset dábálaš bargguin eará sajiin.

Foto/Govva: Nils Asbjørn Engstad

Oppgaver

Utmarksdomstolen er en særdomstol opprettet i medhold av finnmarksloven som et ledd i prosessen med å kartlegge og anerkjenne eksisterende rettigheter som folk i Finnmark gjennom langvarig bruk har opparbeidet til den grunnen Finnmarkseiendommen overtok 1. juli 2006.

Finnmarkskommisjonen har som oppgave å kartlegge eksisterende bruks- og eierrettigheter som folk i Finnmark har ervervet på grunnlag av langvarig bruk. Kommisjonen utarbeider rapporter fra særskilte utredningsfelt i Finnmark. Rapportene angir blant annet hvem som etter kommisjonens mening er eier av grunnen i området, om andre har bruksrettigheter der og hva slags bruksrettigheter det er tale om.

Utmarksdomstolen for Finnmark behandler tvister om rettigheter som oppstår etter at Finnmarkskommisjonen har utredet et felt. Fristen for å reise søksmål er ett år og seks måneder etter at Finnmarkskommisjonen har lagt fram sin rapport.

Utmarksdomstolen har ikke noe fast rettssted, og er slik sett en ambulerende domstol.

Hovedforhandlingene holdes på det sted i Finnmark hvor det er mest hensiktsmessig ut fra den konkrete saken som blir behandlet.

Høyesterett er ankeinstans for utmarksdomstolens avgjørelser.

Barggut

Meahcceduopmostuollu lea sierraduopmostuollu vuodđuduvvon Finnmarkolága olis ja mii lea oassi proseassas kártet ja dohkkehit dálá geavahan- ja oamastanvuoigatvuođaid maid finnmarkulaččat leat olahan guhkesáigge geavaheame bokte daid eatnamiidda maid Finnmarkkuopmodat válddii háldosis suoidnemánu 1.b. 2006 rájes.

Finnmarkokomišuvnna bargu lea kártet dálá geavahan- ja oamastanvuoigatvuođaid maid finnmarkulaččat leat olahan guhkesáigge geavaheame bokte. Komišuvdna ráhkada raporttaid sierra čielggadanguovlluin Finnmarkkus. Rapportain ovdanbukto eret eará geat komišuvnna oaivila mielde oamastit eatnamiid guovllus, ja leago earáin geavahanvuoigatvuohta doppe ja makkár geavahanvuoigatvuođain lea sáhka.

Finnmarkku meahcceduopmostuollu meannuda vuoigatvuođariidduid mat čuožžilit maŋŋágo Finnmarkokomišuvdna lea čielggadan ovttá guovllu. Áigemearri čuoččáldahttit ášši lea jahki ja guhtta mánu das rájes go Finnmarkokomišuvdna lea almmuhan iežas raporta.

Meahcceduopmostuolus ii leat dihto riektebáiki, ja gohčoduvvo danin johtti duopmostuollun. Váldodiggomat dollojit dan báikkis Finnmarkkus mii lea eanemus heivvolaš ášši ektui mii meannuduvvo.

Alimusriekti lea guoddalanásahus meahcceduopmostuolu mearrádusaide.

Saksavvikling

Finnmarkskommisjonen har så langt utredet fem felt:

- Felt 1** Stjernøya/Seiland, rapport avgitt 20. mars 2012
- Felt 2** Nesseby, rapport avgitt 13. februar 2013
- Felt 3** Sørøya, rapport avgitt 16. oktober 2013
- Felt 5** Varangerhalvøya øst, rapport avgitt 24. juni 2014
- Felt 6** Varangerhalvøya vest, rapport avgitt 16. oktober 2015
- Felt 4** Karasjok, avgitt 11. desember 2019

Rapportene har generert fjorten søksmål for utmarksdomstolen, som fordeler seg slik:

- Felt 1:** 5 søksmål
- Felt 2:** 3 søksmål
- Felt 3:** 2 søksmål
- Felt 5:** 2 søksmål
- Felt 6:** 2 søksmål

Utmarksdomstolen har ferdigbehandlet alle søksmålene. Søksmålsfristen for Karasjokfeltet utløper 11. juni 2021.

Utmarksdomstolens avgjørelser blir fortløpende gjort tilgjengelig på Lovdata. Et utvalg av dommene er lagt ut på domstolens nettside.

Áššečadaheapmi

Finnmárkokomišuvdna lea dássáži čielggadan vihta guovllu:

- Guovlu 1** Stierdná/Sievju, álmuhuvvon njukčamánu 20.b. 2012
- Guovlu 2** Unjárga, álmuhuvvon guovvamánu 13.b. 2013
- Guovlu 3** Sállán, álmuhuvvon golggotmánu 16.b. 2013
- Guovlu 5** Nuorta Várnjárga, álmuhuvvon geassemánu 24.b. 2014
- Guovlu 6** Oarje Várnjárga, álmuhuvvon golggotmánu 16.b. 2015
- Guovlu 4** Kárášjohka, álmuhuvvon juovlamánu 11.b. 2019

Raporttat leat mielddisbuktán njealjenuppelohkái čuoččáldahttima meahcceduopmostullui, mat juhkkojit dán láhkái:

- Guovlu 1:** 5 čuoččáldahttima
- Guovlu 2:** 3 čuoččáldahttima
- Guovlu 3:** 2 čuoččáldahttima
- Guovlu 5:** 2 čuoččáldahttima
- Guovlu 6:** 2 čuoččáldahttima

Meahcceduopmostuollu lea gárvásit meannudan buot čuoččáldahttimiid. Čuoččáldahttin áigemearri Kárášjoga guovllus loahppá geassemánu 11.b.2021.

Meahcceduopmostuolu mearráduusat biddjojit dađistaga Lovdatai. Muhtton oassi duomuin lea biddjon duopmostuolu neahttasiidui.

Foto/Govva: Kjersti Schanche

Andre aktiviteter 2019

Utmarksdomstolen har organisert arbeidet slik at dommerne møtes til interne møter med varighet over en eller to dager. På møtene drøftes faglige tema, administrative saker og det treffes avgjørelser i tvistesakene domstolen har til behandling. Denne arbeidsformen blir videreført slik at dommerne i domstolen dels møtes til interne møter og dels ved hovedforhandlinger og avgivelse av dom i sakene domstolen har til behandling.

Relevant informasjon om domstolen, om saksgang og saksbehandling ved utmarksdomstolen, er lagt ut på nettsiden på norsk og samisk. Det er også utarbeidet en kortfattet orientering om domstolen på engelsk..

Økonomi

Forutsigbarheten for utmarksdomstolens driftssituasjon er klart forbedret etter opphevelsen av § 9 andre ledd i forskrift om Finnmarkskommisjonen og utmarksdomstolen. Opphevelsen innebærer at krav om sakskostnader ikke lenger skal belastes utmarksdomstolens budsjett, men skal behandles som regelstyrte utgifter på samme måte som for fri rettshjelp..

Eará doaimmat 2019s

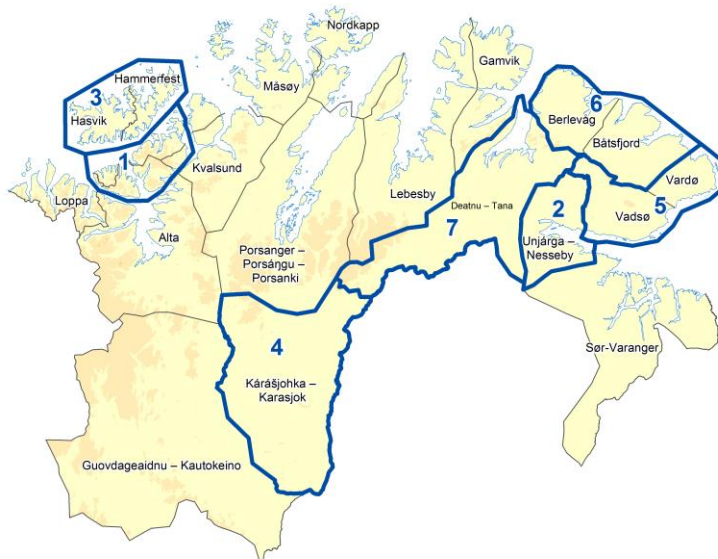
Meahcceduopmostuollu lea organiseren iežas dan láhka ahte duopmárat čoahkkanit siskkáldas čoahkkimiidda ovtta dahje guovtti beaivái. Čoahkkimis digaštallojit fágalaš temát, hálddahaslaš áššit ja riidoáššit mat leat duopmostuolus mearrideapmái. Dát bargovuohki joatkašuvvá dainna lágiin ahte duopmárat duopmostuolus čoahkkanit muhttomín siskkáldas čoahkkimiidda ja muhttomín váldodikkiin ja duopmocealkimiidda áššiin mat leat duopmostuolus meannudeapmái.

Relevánta dieđut duopmostuolu, áššejođu ja áššemeannudeami birra meahcceduopmostuolus, leat bidjon neahttasidui dárogillii ja sámegillii. Lea maid biddjon oanehis diehtjuohkin duopmostuolu birra eanjalasgillii.

Ekonomiija

Duopmostuolu doaibmadili diehttevašvuhta lea mealgat buorránan manjágo láhkaásahus § 9 nuppi ládas Finnmarkkomišuvnna ja meahcceduopmostuolu birra loahpahuvvui.

Loahpaheapmi mearkaša ahte gáibádus máksit áššegoluid eai galgga máksot meahcceduopmostuolu bušeahtas, muhto galget meannuduvvot regelstivrema bokte seamma láhka go golut friddja riekteveahkkái.

Samarbeid

Hålogaland lagmannsrett bistår utmarksdomstolen med saksbehandlerkapasitet, datastøtte og annen bistand. Dette har vist seg å være en gunstig ordning for utmarksdomstolen, og vi retter en særskilt takk til Hålogaland lagmannsrett for det.

Utmarksdomstolen vil også takke Indre Finnmark tingrett for samarbeidet, ikke minst for bistand knyttet til utmarksdomstolens behov for samisk språkkompetanse.

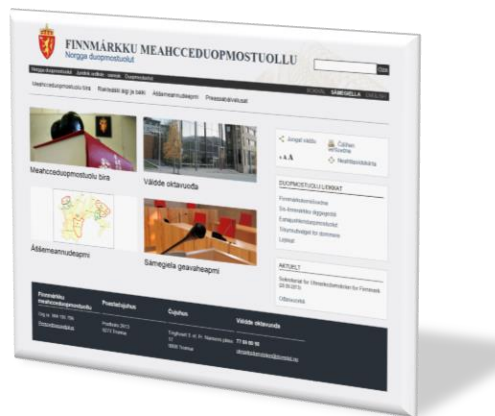
Utmarksdomstolens nettside gir utfyllende informasjon om domstolen på samisk og norsk:
<http://www.domstol.no/no/Enkelt-domstol/Utmarksdomstolen-for-Finnmark/>

Ovttasbargu

Hålogalánda lágamanneriekti veahkeha meahcceduopmostuolu áššemeannudankapasitehtain, dihtorvehkiin ja eará doaimmaiguin. Dát lea čájehuvvon leat buorre ortnet meahcceduopmostullui, ja erenoamáš giitosat ovddiduvvojit Hålogalánda lágamanneriektái dan ovddas.

Meahcceduopmostuollu háliida maid giitit Sis-Finnmárkku diggegotti ovttasbarggu ovddas, ja erenoamážit dárbbu sámegeielat gelbbolašvuhtii.

Meahcceduopmostuolu neahttasiidduin gávnnat ollislaš dieđuid duopmostuolu birra sihke sámegeillii ja dárogeillii:
<http://www.domstol.no/sa/Enkelt-domstol/Finnmarkku-meahcceduopmostuollu/>.

Kontaktinformasjon:

Utmarksdomstolen for Finnmark - Finnmarkku meahcceduopmostuollu
Postadresse: Postboks 2613, 9273 Tromsø
Besøksadresse: Tinghuset, Fr. Nansens plass 17, 9008 Tromsø
Tlf.: 77 69 80 90
Fax: 77 69 80 98
E-post: utmarksdomstolen@domstol.no

Oktavuođadieđut:

Utmarksdomstolen for Finnmark - Finnmarkku meahcceduopmostuollu
Poastačujuhus: Poastaboksa 2613, 9273 Romsa
Galledančujuhus: Tinghuset, Fr. Nansens plass 17, 9008 Tromsø
Tlf.: 77 69 80 90
Fax: 77 69 80 98
Epoasta: meahcceduopmostuollu@domstol.no